

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrta leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrta leta 3 gold. 30 kr. za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrta leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrta leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. Dopolni naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Novi volilni red.

Skromni prostori našega lista nam ne dopuščajo, da bi ponatisnili ves postavni načrt o volitvi udov poslanske zbornice državnega zbora. Tedaj hočemo navesti samo važnejše odločbe, zlasti oné, po katerih se novi volilni red razločuje od dosedaj za deželne zbornice veljavnega.

Volilne skupine velikih posestnikov, mest in trgov, trgovinskih zbornic in kmetijskih občin ostanejo, kakor so bile. Koliko se je baš od liberalne strani govorilo in pisalo proti predpravicam velikega posestva in sploh proti Schmerlingovim tako zvanim interesnim skupinam; terjala se je splošna volilna pravica, ali vsaj znižanje one svote davka, katera daje volilno pravo. Pa nobena teh liberalnih želj se nij izpolnila, vse je ostalo pri starem: tedaj tudi veliki posestniki, da si imajo v gospodski zbornici svoj naravni zastop, vendar tudi v poslansko zbornico pošljejo svojih 85 poslancev. Kako se to ujema z duhom sedanjega časa in pravega liberalizma, naj nam odgovoré ustavoverci.

Za vse velike posestnike je cela dežela eden volilni okraj, samo na Gališkem je tudi za veliko posestvo 10 volilnih okrajev; na Tirolskem in v Bukovini pa volijo po deželnem volilnem redu v dveh skupinah. Kako pa na Češkem in Moravskem? Tu volijo v deželne zbornice v dveh skupinah, v fideikomisni in ne-fideikomisni. Za državni zbor nema tega razločka, menda za to ne, ker je fideikomisno posestvo na Češkem in Moravskem po veliki večini federalistično. Z nefideikomisnim posestvom skupaj vrženo, pa bode že dunajski „Chabrus“ skrbel, da ga spravi v manjšino s svojimi kupljenimi glasovi. Baš veliko posestvo pa je glavna zaslomba ustavovercev; ako v tem ne zmagajo na Češkem in Moravskem, lahko da pridejo celo v tej po njihovem volilnem redu skupaj zbornici v manjšino.

V volilni skupini mest in trgov delajo vsi volilci celega volilnega okraja eno volilno telo. Trgovinske zbornice, ali volijo zase svojega poslanca, ali združene z mesti in trgi. Vsako mesto in vsak trg, ki ima volilno pravico, bode odslej tudi volilno mesto, tako da lahko vsi mestni volilci doma volijo in jim ne bode treba popotovati v oddaljena volilna mesta.

V kmetijskih občinah pa je manj volilnih mest, nego je združenih okrajev.

Volilno pravico sploh ima vsak samostalen avstrijski državljani, kateri je 24. leto svojega življenja izpolnil. Samo v skupini velikega posestva smejo tudi ženske, če so samostalne in 24 let stare, voliti. Kdor v občini, v kateri stanuje, od svojega posestva,

obrti ali dohodka davek plačuje, ima volilno pravico za državni zbor.

V kmetijskih občinah ostanejo, kakor dosle, neposrednje in ustne volitve. Na 500 prebivalcev ene občine se voli en volilni mož, na 750 do 1000 se volita dva itd.

Vsak volilec mora osobno k volitvi priti, samo v velikem posestvu sme oddati svoj glas po pooblaščenca. Veliko posestvo ima tedaj vendar povsod svoje predpravice. Mar so samo veliko-posestnice tako brihtne, da se jim daje volilna pravica; meščanki in kmetici pa se krati, da si tudi plača svoje davke, če je samostalna posestnica, kakor njena soseda v velikem posestvu? Je-li to liberalno? enakopravno?

Kdor ima volilno pravo, sme v eni in isti deželi samo enkrat voliti, v eni imenovani skupini in sicer v isti občini, kjer redno stanuje. Samo udje trgovinskih in obrtnijskih zbornic, potem udje takih korporacij in društev, kateri imajo volilno pravo, smejo zraven tega tudi za svojo osobo voliti, če so med volilci katere koli skupine vpisani. Vse druge odločbe so, kakor pri volilnih redih za deželne zbornice.

Ene odločbe pogrešamo, katera je že večkrat prepire uzročila. Ako je meščan, ali veliki posestnik od kmetijske občine izvoljen za volilnega moža, sme klubu temu, da je že volil kot volilen mož v kmetijski skupini, vendar še zraven tega osobno voliti v mestni ali veliko posestniški? Dozdaj se je to dopuščalo. (Konec prih.)

Goriški Slovenci in volilna reforma.

Iz Gorice 17. febr. [Izv. dop.]

Do zdaj smo vedno menili, da se bode po nameravani volilni reformi število naših zastopnikov v dunajski lesenjači samo za enega pomnožilo. A glejte, vlada je nam Goričanom boljša, nego smo mislili; načrt dotične postave, katerega priobčujejo denes dunajski listi, kaže, da nas hoče osrečiti celó s štiri poslanci. To je nekaj vredno, ka-li, in mi se menda ne bomo dajali več „zapeljivati“ niti po brezverni „Soči“ niti po prenapetem rebrodregarji „Slov. Narodu“ v Ljubljani, da bi še dalje podpisavali adresu do cesarja zoper tako reformo, koja nam hoče podvojiti število predilonosnih Črnetov na Dunaji. Na ogenj ž njo!

Toda — šalo na stran — oglejmo si prej malo skupščine, katere nam bodo volile naše državne osrečevalce. Prva obstoji iz ogromne večine nemško-italijanskega plemstva, koje ima v rokah naše veliko posestvo. Obračajmo imenik dotičnih volilcev, kolikor hočemo, ne pridemo do družega rezultata, nego da izmed njih, kakor so stvari in še dolgo bodo, nikdar ne prodere slo-

venski poslanec. Druga skupščina je sestavljena iz mest, trgov, obrtnijskih krajev in iz trgovske zbornice goriške.

V tej skupščini imamo tudi slovenske faktorje, namreč kraje: Tomin, Bovec, Kobarid, Kanal in Ajdovščino; a kakošni so ti faktorji v primeri z onimi, s katerimi treba računati v isti skupščini, da se pride do — enega poslanca? Ničle, gole ničle! kajti mesto Gorica s trgovsko zbornico, Kormin, Gradišče, Črvinjan in Trzič (Monfalcone) skupaj se gotovo ne bodo dali nikdar in po nobenem načinu premagati po naših malih trgovinah. Tedaj je tudi v drugi skupščini gotov — italijanski poslanec.

V tretji skupščini ad 1, no tu se nam ne bo boriti. Kmetijske občine v goriški okolici, v kanalskem, ajdovskem, tominskem, cerkljanskem in bovškem okraji bodo gotovo Slovenci volile; kandidatov jim ne bo manjkalo, a da se ne bodo glasovi preveč cepili in da ne pridejo desetaki v zapravljive roke, naj ne zabijo na Črnetu, kateri si je že menda pravico do državno-poslanske slonjače zasedel.

V isti skupščini ad 2, bodo volile kmetijske občine okrajev Gradišče, Kormin, Črvinjan, Trzič, potem Sežana in Komen skupaj enega poslanca. Dasiravno obsegata tudi italijanska okraja Trzič in Kormin 6 slovenskih županije, katerih volilci bodo najbrže z našimi kraškimi poštenjaki potegnili, se vendar nij nikakor nadejati, da bi v tej skupščini kdaj zmagal slovenski poslanec, ker bo neprimerna večina italijanskih volilcev brez dvoma zložno volila svojega moža.

Po tem takem boste imeli dve tretjini prebivalcev naše grofije enega zastopnika v državnem zboru, ostala ena italijanska tretjina pa tri. Kaj ne, da nam ne gre za kožo? To je nemško-dunajska vladna pravica!!

Vidi se, da moramo goriški Slovenci ponosni biti na svojega (?) zastopnika Črnetu na Dunaji, kateri hoče, kakor pravi, končno grdo osramotiti one „ultra“, kateri ga zdaj v svojih organih obrekujejo (!) Pa čakajmo, da nas bode osramotil. Mi pa ne držimo med tem križem rok, ampak v oči gled take v nebo vpijoče krivice, kakoršna nam preti nastati iz volilne reforme, podpišimo vsi, ne glede na strahovanja naših okrajnih glavarjev in njihovih kreatur, adresu do presvitlega cesarja, da bode vsaj tak soglasen protest slovenskega naroda jasen dokaz, da smo prebujen in zaveden narod, kateri si ne da teptati svojih najsvetejših pravic!

V Ljubljani, 19. februarja.

Za božjo voljo ali živimo v pravni državi? Ali bi moral biti pri nas pošten državljani v svojem domu proti uradnem na-

silju varen, ali ne? To vprašamo samo, pa čujte! V Motniku je g. G. Križnik, agent koncesionirane zavarovalne banke „Slovenije“ in ima tablo te banke pred svojo hišo, kakor menda vsi zavarovalni agenti tega sveta. Kateri pameten človek bi v tem iskal političen greh? Nobeden — samo slavni, učeni, prebrisani c. kr. organi naših okrajnih paš. Popoldne 16. t. m. namreč je bil imenovan agent zavoljo te „Slovenijine“ table v politični preiskavi. Prišla sta k njemu dva briča, eden od c. kr. okrajnega glavarstva in eden od župana, in sta začela modro inkvizicijo: kje je K. ono tablo dobil, kje ima „šrifte“ od „Slovenije“, kdo mu jih je poslal, kdo se je pri njem podpisal. In c. kr. organa, veleučena komisija je vse to na protokol devala. Nazadnje sa mu hotela vzeti zapisni dnevnik in pisma, a ubranil jih je energični oče agentov. Poroča se nam, da je bil eden organov, c. kr. okrajni, celo „pijan ko čep!“

Naši bralci so morda že uganili, da tu vladni briči niso ločili banke „Slovenije“ od političnega društva „Slovenija“ in da so ukaze c. kr. glavarjev s pretiranim ognjem in veliko nevednostjo spolnovaje, tako daleč šli. Stvar bi bila komična, ko bi ne imela prokleta resne politične strani.

Politični razgled.

Notranje dežele.

Posvetovanje o **volilni reformi** v ustavnem odboru državnega zbora ne teče tako gladko, kakor si ministri žele. Pred začetkom seje se oglasi Groholski v imenu poljskih poslancev: „Mi smo že lani izrekli, da pri nas doma je vsak prepričan, da vpejljava direktnih volitev brez dovoljenja deželnih zborov je prelomljenje ustave. To svoje prepričanje pa je poslednji gališki deželni zbor zopet slovesno izrekel, tedaj se nikdo ne bode čudil, ako denes v svojem in v imenu svojih tovarišev naznanjam, da nemamo pravic, pri posvetovanju tega postavnega predloga udeležiti se.“ Po tej izjavi zapuste gališki poslanci sejo in zdaj so se ustavoverci sami med soboj začeli pričkat. Večina se je kazala nejevoljno, zakaj da so veliki posestniki toliko sedežev dobili. Giskra graja vlado, da nij ob enem predložila poročilo povodov (motiv). Velikim posestnikom se je nerazmerno število glasov privolilo. Sploh posebno zastopstvo za veliko posestvo nij opravičeno. Tudi grof Koronini je proti skupini velikih posestnikov. Rechbauer pravi: Mi smo povabljeni k lepemu diner-ju in zdaj dobimo samo kruha in vode. Tudi Herbst, Fux, Pickert so vsi proti temu, da se pomnože glasovi velikega posestva. Minister Lasser je imel težko stališče, na vse odgovarjati; skušal je dokazati, da so po prestolnem govoru vse skupine pravico pridobile, več poslancev terjati. Kmetске občine niso prikrajšane (tako g. minister?). Tudi ko bi vsi veliki posestniki se odrekli svojemu pravu, bi vendar vlada ostala pri svojem predlogu. (Tedaj bi imeli potem posiljene poslance!). Herbst je bil izvoljen za poročevalca. Vsled tega razpora v seji toži ministerijelna N. fr. P., da nema nobene discipline med poslanci in da se je ona sramovala („N. fr. Pr.“ in sramovati se! Kdo se smeje?) za zdatni del ustavovernih poslancev, ki niso pokazali polit. zrelosti (za ta kompliment naj se zahvalijo njeni prijatli), niti discipline. (Seveda, kdor ne priklima ministrom, ne pozna discipline.)

Češki listi začenjajo razglašati številke podpisov na peticijo do cesarja. Pristopilo je 4000 občinskih zastopov ter je za vsem 300.000 podpisov na polah. Tu se v resnici sme reči, da je češki narod po prostovoljnem plebiscitu izrekel, česar ves narod želi in pričakuje od svojega vladarja.

Vnanje države.

Politikarji še zmiraj ugibajo, kaj da je **španjskega** kralja Amadeja k temu napravilo, da se je tako nepričakovano odpovedal kroni. Tako piše dopisnik iz Madrida v „Independence“, da je znani admiral Topete še 7. februarja kralja nagovarjal, da naj porabi razpor zaradi topniških častnikov, ter se iznebi radikalnega ministerstva. Ministerstvo Zorillovo pa, ki je vse vedelo, je postavilo zaradi topniških častnikov predložilo in glasovanje v njej pospešilo, in kralj jo je potrdil. Topete, ki je že v mislih celo ministerstvo pod svojim predsedništvom sestavil, je bil, ko je to izvedel, strašno hud. Konservativci so že hoteli izdati manifest zoper dinastijo. Maršal Concha in še nekateri drugi generali so v nedeljo 9. februarja zadnjikrat poskusili napraviti kralja, da bi se z državnim prevratom iznebil ministerstva. Ker se je kralj temu odločno protivil, so konservativci izrekli, da dinastije več ne bodo podpirali. Drugi zopet poročajo, da je kralj hotel izbrati novo ministerstvo iz konservativcev in radikalcev, a ker se je Zorilla odločno izrekel proti taki družini, se je kralj vladi odpovedal. Odhod njegov iz Madrida se je mirno izvršil. Kralj se je odpeljal ob 6. zjutraj v zaprti kočiji, kateri je sledilo več družih, s kraljico, sinom in grofom Rios skozi množice ljudstva, ki je že celo jutro čakalo njegovega odhoda, na južni kolodvor. Ko se je voz prikazal, je ljudstvo klicalo: „Žive! republiko!“

Republikanci v Madridu so napravili 15. februarja zvečer veliko serenado Castelarju na čast. Castelarjeva hiša je bila razsvetljena, ljudi se je vse trlo. Castelar je govoril, ter priporočal republikancem zmernost in red. Republika bode vse Španjce zedinila. Ljudstvo je z živio-klici odzdravljalo. Oblastnije na Kubi so priznale republikansko vlado. General Pavia je imenovan za poveljnika severne armade. General Moriones je poklican nazaj v Madrid, ter bode zopet vodil kavalerijo. Castelar se je 16. febr. dolgo pogovarjal z francoskim poslanecem markijem Bouillé. Francozi bodo novo republiko skoraj priznali. V svoji spomenici na evropske vlade bode Castelar poudarjal, da republika izvira iz čutja naroda in nasprotstva proti tujemu vplivanju. V zadeve družih pa se ne bode mešala.

Pri shodu **portugaljskih** poslancev 14. febr. je opozicija izrekla, da nema zupanja do sedanje vlade. Ministerstvo je prineslo v zbornico nujni predlog, da se pokliče 9000 mož reserve pod orožje. Narod je posebno ob španjski meji postal nemiren, ter unet za ibernsko republiko. Tudi v Lisaboni so bile demonstracije v tem smislu.

Še zmiraj se govori o fuziji **francoških** legitimistov z Orleanci. Grof Apponyi zelo ruje v tem smislu v Parizu, tako da še „N. fr. P.“ vpraša, če res avstrijski poslanci zunaj nemajo družega opraviti, nego da pripravijo Avstrijo v slabo ime. Po najnovejših poročilih se je fuzija popolnem razbila.

V Bernu v **Švicci** je Poljak Skrynski trikrat streljal na družega Poljaka z imenom Stempovski, od katerega se misli, da je znane Rusa Nečajeva vladi izdal. Stempovski je lahko ranjen, Srynski je ušel.

Dopisi.

Iz Gorice 16. febr. [Izv. dop.] (Konec.) Predpustno življenje v Gorici je letos posebno živo in veselo. Vsa društva skrbé prav marljivo eno pred drugim, da se v tem oziru prikupijo svojim članom. V čitalnici plešemo redno in izvenredno, kajti zraven štirih po odboru napovedanih plesov, napravljajo mlajše plesaželjne moči še vsako sredo manjše plesne „vaje“, pri katerih plešemo bolj po domače, a tem prijetnejše. Nemška

konkordija, v kateri se zbira pa tudi mnogo nenemških elementov, daje tudi pogostoma plesne in druge veselice. Glediščni kasino, ki je pa le plemenitim in sploh višjim krogom odprt, imel je tudi že nekoliko, nekda prav sijajnih plesov, vsaj tetka „Görzera“ jih tako popisuje, kakor bi se tam same nebeške prikazni rajale.

V ital. „Ginnastichi“ je denes velik maskiran ples, menda edini v celem pustu; ital. filharmonično-dramatično društvo pleše skoro vsak teden; tu so plesi zraven onih dveh v mestnem gledališči, naj bolj demokratični. — „Görzer Gesangverein“ in „Deutsche Sängerrunde“ je pustno veselje skupaj scimilo v eno samo društvo, katero obeta postati, kakoršno je bilo dozdej prvo, nekako bolj kosmopolitično, kar pa pojde prav težko, ker je velika večina članov Nemcev; a lepo bi bilo vsakakor, da bi umetnost združila vse elemente. Slovesnost zaradi tega združenja se bode menda tudi še obhajala v teku predpusta. — Kak razložek, kaj ne da? med nekdanjo in sedanjo Gorico!

Iz Gradca, 16. febr. [Izv. dop.] (Vseslovansko društvo „Sloga“.) Preteklega petka sklicala je trojica, koja je bila pooblaščená, napraviti pravila snujočemu se društvu studentov višjih šol v Gradci, hotočemu širiti idejo vseslavjanske vzajemnosti posebno v studentskih krogih in po teh tudi mej narodovo maso, — drugi občni zbor, koji se je o ultimatu „Vendije“, katerega je mej tem izdelala in v katerem v kacic 5 točkah izrekuje pogoje, pod kojimi bi se hotela sklopiti z novim društvom, in o praviilih, izdelanih po trojici, — temeljito razgovarjal. O 1. toč. dnevnega reda bila je debata precej burna, koje so se udeleževali gg. Danilo, Hubad, Pavlovič, Schmidinger, Stifter in Vodopivec odjedne strani, gg. Poznik in Weiss pa od druge. Univerzitetni studentje kažejo, ka so terjatve tehničarov take, kot da bi paktirali z bog ve kako prusofilno stranko, ka niti ime „Vendija“ nij primerno delokrogu novega društva, niti zahtevanje pametno, da bi moral odbor polovico tehničarov šteti, ker se pri enacih volitvah nikakor ne sme gledati na to, je li kandidat tehničar ali univerzitetni student, temveč le na to, je li oni, ki se misli voliti, dober Slovan, zmožen interese društva zastopati in njegovo uplivanje širiti, in ka bi po Vendijskem predlogu ne postalo jedno kompaktno, temveč društvo, v kojega praviilih bi se razdor kakor sankcioniral. Gg. tehnikarja poudarjata, ka je njihovo društvo pod imenom „Vendije“ uže po slovanskem svetu poznato, ka je tehničarjem predloženi ustroj novega društva iz uže v zadnič navedenih razlogov potreben, ka proti principu ničesa nemajo, a ka si žele ohraniti nekakove formalitete.

Ker nij bilo upati spojedinenja, stavil se je predlog, ka se preide k 2. toč. dnevn. reda, a da se z „Vendijo“ naj uže konstituirani odbor novega društva pogaja. — Pravila so se trojici tako posrečila, ka so se, razve jednega §., kojega je nasvetoval g. St. spremeniti, skoroma „en bloc“ od celega zbora sprejela. Ker je po mojem mnenju novo društvo, koje se je krstilo „Sloga“, za vso slovansko občinstvo, ne le za dijaško, prevažno, bode slavno uredništvo „Slov. Naroda“ se prosilo, odločiti malki prostorček, na kojem se bodo potrjena pravila popolnem od besede do besede objavila, iz ko-

jega uzroka je denes nečem nikakor po posamnih stavkih krušiti. (Kadar nam bode prostor dopuščal radi. Ur.)

Adresa proti direktnim volitvam se tudi v Gradci mej vsemi Slovani marljivo podpisuje.

Iz Ormuža na Štajerskem 14. febr. [Izv. dop.] — S pomočjo nekaterih mestjanov napravili so tukajšnji uradniki veselico s plesom in tombolo v korist šole; ker je bila nenavadno dobro obiskovana, nabral se je tudi zdaten znesek, kateri se, ker je v dotičnem odseku tudi nekaj narodnjakov, menda ne bode potratil, v blagajnico nemškega Schulpfenig-a, ampak za naše domače šole. Veselica se je vršila v čast odseku prav lepo do konca, ali konec bil je tak, kakor po navadi pri nemških „burschenkneipah“. Mož, o katerem Vam hočem poročati, nij več „burš“, temveč posestnik v možkej starosti, pritličen in tanek, strasten „slovenenfresser“ i nič kaj preveč omikan. Ko se je veselica izvršila, mladina pa le ne hotela zapustiti veselega kraja in peti začela, so se tudi pele slovenske pesmi, kar je krčmarja Engelbergerja, še bolj pa gorej omenjenega Gessnerja zelo jezilo. Ta duet je kmalu vedel napraviti konec veselju s tem, da je obdolžil Gessner nekega privatnega uradnika, da je razžalil njegovo gospo, katere ta niti nij poznal pred in je ne pozna, celo je nikdar videl nij, torej tudi nemogoče, da bilo bi to v resnici. Ker je bil še en drugi Slovenec in prijatelj ovega uradnika nazoč, začne ta Gessner na ves glas kričati: Ihr slovenischen hergelofenen Faloten, Lumpen, Gauner, Lausbuben, Gesindel in Bog ve kake izraze je še rabil, katere si nijsem mogel zapomniti. Pri vsakem takem, olikanemu človeku nepristojenem izrazu pristavil je besedo „slovenisches“. Pa G. bi bil rad tudi poskusil moč svoje pesti na omenjena, kajti vedno je nameraval in obljuboval udarec. Uradnik je bil pametnejši ter je odhajal, rekoč, da takoj se vidi nemška olika in kultura. Komaj pa čuje to, brž skoči za njim, da bi ga pahnul čez stopnice. Čuje se, da bode razžaljenec vložil tožbo zoper tega nemškega apostola, ki zastopa tako krasno svojo nemško kulturo.

Podpisi za slovensko peticijo se tudi tu že nabirajo, ter so jo mnogi odlični mestjani podpisali, katero Vam upam v nekotikih dneh poslati.

Iz Hrvatskega 17. febr. [Izv. dop.] Kritika našega javnega življenja je nekoliko časa sem na namestnika banske časti Vakanoviča celo pozabila. Njegovo ime, ki se je poprej v vseh predelih naših časopisov bralo, se denes prav poredkem še spominja. Dasiravno še zmirom stoluje v banskem dvoru, je vendar vsakteri prepričan, da je to njegovo stolovanje samo še od denes do jutri. In gotovo tudi on sam ve, da je „in suspenso“, dok se toliko zaželeni vladni definitivum ne uvede; in to je razlog, zakaj svoje vladanje tako vravnava, da javna kritika nema povoda, niti da ga hvali, niti da ga graja. Naš vladni provizorij bo pa še tako dolgo trajal, dok se v dogovorih med našo in ogersko kraljevinsko deputacijo ne najde in vstani forma prihodnjega našega političnega razmerja nasproti ogerskej kraljevini. Vsak dan čuje se sicer imena novih kandidatov naše banske časti imenovati, pa pri denšnjem političnem položju nema nobeno teh imen pozitivnega pod-

loga. Glasovi, prihajajoči iz Pešte, za nas niti niso povoljni, niti nepovoljni. Kakor se čuje, namerava ogerska vlada našo vlado poštenim možem brez obzira na njih politično veroizpovedanje izročiti. To ne bo dober sad obrodirilo. Povsod se gleda pri osnovanji vlad v prvej vrsti na politično veroizpovedanje, in tako bi moralo tudi pri nas biti. Vsaka vlada ima svojo politično barvo, naj jo ima tudi naša!

Ogerska kralj. deputacija je vzela naj prej finančno vprašanje v pretres, ter bo baje s številkami dokazala, da naše finance itak nijso tako cvetoče, kakor to naša kralj. deputacija trdi in dokazuje. Mi smo na ta ogerski protidokaz zelo radovedni. Številke, katere je naša kralj. deputacija v svojem elaboratu navela, so do zadnjega krajcarja avtentične. To morem s tem večjo zagotovostjo poročiti, ker mi je tisti vir poznan, iz katerega je Jakič zajemal. Med našo in ogersko kralj. deputacijo začel se bo brž ko ne zanimiv dvoboj s številkami.

Ogerska vlada sprožila je razpravo, da naj se Medjimurje, spadajoče pod našo nadškofijo, od nje odtrga, in škofiji v Subotici (Steinamanger) vtelovi. Ta nakana ogerske vlade ne spričuje ravno veliko prijateljstvo do nas. Pečuška škofija ima dvanajst župnij v Valpovščini v Slavoniji, pa še nobenej naših vlad nij kedaj na misel prišlo, te župnije od Pečuške škofije odtrgati, ter jih ali Djakovaškej ali Zagrebškej škofiji vteloviti.

Domače svtarí.

— (Soča-četrorka) Strokovnjak v glasbi nam piše: Te dni je došla iz Gorice F. Blaškejeva najnovjša kompozicija „Sočaquadriil“, ki je uređjena za glasovir, tiskana pri Seitz-u v Gorici, beli dan zagledala. Blaške nam je še v dobrem spominu po njegovej „Ljubica-četrorki“, ne bode nam tedaj treba to njegovo najmlajše delo na široko priporočati, omeniti pa hočemo, da je iz samih jugoslovanskih napevov zložena in nabajajo se v njej med drugimi „Buban silno budi“, „Slovenska deklica“, „Solkanska“, „Naprej“, „Kaj boš za manoj hodil“, „Još Hrvatska nij propala“ i. dr. — Arrangement za glasovir je tak, da jo more igrati vsak, ki ima le srednjo izurjenost na tastah. Priporočamo jo tedaj z dobro vestjo vsem našim igralcem, posebno pa našim igralcam na glasoviru, ki se ravno sedaj o pustnem času najraje zabavajo s plesalno muziko; neplesalcem pa služi ta četrorka kot lepi potpourri, zložen iz zgolj narodnih melodij. — Sezite tedaj prav obilno po tej kompoziciji, da pokažemo vrlemu gospodu kapelniku Blaškeju, da smo mu hvaležni, da je našo slovensko glasbeno literaturo zopet z mičnim novim delom pomnožil. — Cena jej je 60 soldov, in je tudi posebno njena vnanja oblika prav čedna, v Ljubljani je na prodaj pri gospodu knjigovezu R. Miheljaču v slonovih ulicah.

— (Graška „liberalna“ „Tagespost“) nam, glede naše pritožbe, da so se pisma na ljubljanski kolodvorni pošti konfiscirala, očita, da ne vemo, ka so konfiskacije policijske naredbe, katere treba še le kasneje sodnijsko potrditi. Mi pa to nevednost „Tagespostnim“ modrcem vračamo, naj prej bero postave o konfiskaciji pisem in pisemski tajnosti, predno bedaste poduke dajejo. Karakteristično pa je, da „liberalne“

nemške novine (če prav časnikov od pisem ne ločijo) na tak način konfiskacije sploh zagovarjajo.

— (Slavna c. kr. pošta.) Piše se nam: Kako so izvedeni poštni uradniki, da niti imen domačih pošt ne poznajo, naj priča sledeče. Trgovec je oddal pismo v Gorici s slovenskim naslovom nekemu prijatelju v Riemanjih, pošta Žavlje, uže dne 27. decembra 1872. Teden mine, dva, tri in pismo nij došlo prijatelju v roke, tudi če je iz Gorice do Riemanj komaj 7 milj. Stoprv dne 28. prosenca t. l. je prišlo pismo adresatu v roke. Prepričate se lahko iz poštnih pečatov, da je romalo po vsej turški meji. Kdo bode plačal škodo, katero mora človek trpeti zavoljo nevednosti c. kr. uradnikov?

— (Iz Zidanega mosta) se piše, da so tatovi 13. februarja iz zaprte sobe g. poštnemu oficialu J. Nest-u ukrali vso obleko in druge reči v vrednosti 273 gold.

— (Ponarejalec bankovcev) je bil 13. t. m. v krčmi G. Kos-a v Pristovi pri Celji, kjer je skušal menjati ponarejen desetak, prijet in zaprt. Na potu do Dobrne pa potegne iz žepa pištolo in preti občinskemu služabniku, da ga bode ustrelil. Ta se prestraši in — zločinec naglo pobegne. Dozdaj ga še nijso ujeli. Se bo že znal skriti.

— (Nova pošta.) S prvim marcom t. l. se bode v Zatičini pisemska in vožna pošta odprla, ki bode po vsakdanji potovi hoji s Hudim občevala. V poštni okraj spadajo: Zatičina, Brezovec, Marof, Vir, Griže, Mekine, Gaberje, Potok, Dobrava, Pristava, Metnaj, Debeče, Goričica, Gredek, Obočino, Planina, Poljane, Selo.

— (Ples tiskarjev.) V torek so v prostorih pri „Slonu“ ljubljanski tiskarji aranžirali plesovno veselico. Dvorana je bila okusno okinčana; gostov pa je toliko prišlo, da so vsi prostori bili prenapolnjeni; zlasti se je dvorana pokazala pretesna za 50 in in še več plesalnih párov. Videli smo lep venec gospic. — Gosp. Juvančiču pa gre občna zahvala za tako izvrstno aranžiranje dveh kadrilj s takimi podobami, da se malo na kakem plesu kaj enacega vidi. Tretja kadrilja pod aranžma g. Sosa je tudi dobro izpala; želeti je od strani omenjenih dveh gospodov, da nas še večkrat s takimi izvrstnimi oblikami razveselé, in se ob enem srčno zahvaljujemo. — Gotovo bode ostal ovi večer v dobrem spominu, in nadejati se je prihodnje leto še veliko več udeleževalcev, ker se mora pač trditi, da je bilo nazoče občinstvo jako izbrano. B. J.

Razne vesti.

* (Prošimo odgovor). „Je-li pravično, da na Češkem na 3.200.000 Čehov 33, na 1.800.000 Nemcev 57 poslancev pride; da na Moravskem na 1.430.000 Slovanov 9, na 514.000 Nemcev 25 poslancev pride; na Silezkem na 248.000 Slovanov 1, na 29.000 Nemcev pa štiri poslanci pridejo; da na Štajerskem na 413.000 Slovanov 3 (?) in na 717.000 Nemcev 19 poslancev pride?“ Tako vprašamo ne mi, ampak nemška „Salzb. Chronik“. Mi pa dostavljamo: Je-li pravično, da na 120.000 koroških Slovencev nobeden, na 50.000 primorskih Slovencev nobeden in na 140.000 goriških Slovencev samo eden poslanec pride? Prošimo odgovor!

* (Amerikanska copernica.) V nekem kraji države Misuri živi 90 let stara ženska, katera v majheni bajti neke podzem-

ške oline prebiva in s svojim čudnim obnašanjem na sredovečne vražarice spominja. Pred nekaj časom je nek anglešk časnikarski poročevalec to čudno ženo obiskal. Njeno stanovišče čuva velik pes, ki nobenega tujca blizu ne pusti. Starka je sedela pri ognju in pušila iz pipe tobak; po stenah so visele kačje kože in glave, kušarji in kosi mesa in duh v tej bajti nij bil ravno prijeten. Starka je bila prijazna. Čez nekaj časa potegne iz neke posode veliko plavo kačo, potem cel klopčič pisanih gadov, katere je po imenu klicala in ki so se blizu ognjišča pri ognjeni gorkoti raztegnoli. Na to je položila na ognjišče velikansko kačo in še neko drugo rujavo kačo nepoznane bire; zatim je vzela iz postelje voljejo kožo, iz katere je razgrnila razno golazen in gadjad. Vo mrgolečo gručo je vrgla pred ognjišče, in med tem, ko je neke nerazumljive besede mrmrala, se ji ovijete krog vrata dve največji ropotač. Poročevalec pravi, da se je ves preplašen naglo oddalil.

* (Kitajsko zločinstvo) se je nedavno v Soohovi na Kitajskem zgodilo, kakor angleške novine poročajo. V Soohovi je pri zlatarjih namreč navada, da mojster samo enega učenca na enkrat v uku imeti sme, toda to je samo za velike delavnice veljavno. Učenec se jemlje na tri leta v uk, in dokler ta čas ne preteče, mojster ne sme nobenega drugega fanta v uk jemati. Nek zlatar pa je poskusil to navado razrušiti in je vzal novega učenca, pred ko je učni čas prejšnjega pretekkel. Zoper to so ugovarjali sodje cehovstva. Sodnik, pred katerega je ta stvar prišla, je sicer razložil, da ima mojster zakonito pravo, toda zaradi miru mu je priporočal, da naj obdrži samo enega fanta v uku. Tega pa mojster nij ubogal, in ker so mu delavci žugali, je poklical policijo na pomoč. Nazadnje so ga delavci sami povabili na pogovor v tej zadevi v svoje zbirališče, kamor je on šel, spremljan od nekotih policajev. Ko tja pride, ga delavci v dvorano zavlečejo, vrata zapró in policaje, kljub njihovim naporom, notri priti, izključijo. Potem so slišali zlatarja vpiti in tekli so po sodnika. Ko je ta došel, so ga notri pustili in strašen prizor se mu pokaže. Zlatar, nag in že mrtev, je bil na steber privezan, od glave do nog z ranami pokrit, katere so zobje 120 človeških bitij prouzročili: ti nečloveški grozovitneži so ga zaradi pregreška zoper omenjeno navado — do smrti zgrizli. — Kitajci menijo, da teh grozovitnežev ne bodo na smrt obsodili, ker kitajska postava ne predpisuje kazni s smrtjo za umoritev z zobmi.

Narodno-gospodarske stvari.

— Loška železnica. Društvo za tržaško-loško-celovško železnico, katero je že pred daljšim časom za dovoljenje prosilo, je te dni novo izdelani tehnični načrt za tržaško-razdrto-loško železnico trgovskemu ministertvu predalo in se izjavilo, da hoče to črto brez državnega poročstva odstotkov v treh letih izvršiti in predmetu oddati. Gotovi stroški za nekaj nad 15 milj dolgo železniško črto so na 24,427.129 gl. preračunjeni. Postaja sv. Andrej s potrebnimi prostori bi veljala 6,639.607 gl. Torej bi ta cesta više ko 9 milijonov ceneja, in zveza Trsta z Rudolfova železnico več ko 4 milje krajša bila, kakor po predilski črti. To pa velja le tedaj, če bi loška črta pri Loki nehala, v tem slučaju pa spet ne bi toliko koristila. Hoče se-li cesta do Trsta okrajšati, se mora na vsak na-

čin do Launsdorfa, t. j. čez Karavanke dalje zidati. Vsled tega pa bi ta črta ne imela nobene prednosti več oziroma stroškov. Hvaliti se s tem, da je od Loke do Trsta za 4 milje bliže, kot od Trbiža do Trsta, bilo bi otročje, ker črta čez Loko tudi mima Trebiža pelje, torej je ta za celi pot od Trebiža do Loke manj 4 milje, tedaj 6—7 milj daljša, kakor ona.

Poslano.*

Iz Renč 15. febr. — Ne morem si kaj, da bi na „poslano“ v 26. štef. „Slov. Nar.“, katero je tudi 5. št. „Soče“ prinesla, nekaj — če tudi malco prepozno — ne odgovoril, ker mi oni 6teri gg. podpisalci istega „poslanega“ očitajo, češ, da jaz „izpovedjo v „Zg. Danici“ št. 3. resnici v obraz bijem in da je ves moj sestavek tendenciozen in na to meri, da bi odbor „Soče“ pred slov. ljudstvom onesnažil“ itd. Res je, da nijsem v „Zg. Dan.“ cele razprave o poskušnji sprave razložil, ampak le „resumé“ ali sklep onih odbornikov, koji resnici nikakor v obraz ne bje. Stari odbor nij hotel namreč take sprave, kakoršna bi lahko obe stranki združila, brez da bi pri tem bramba narodnih pravic kako škodo trpela, marveč bi jo še, ker bi se društvo z mnogimi izobraženimi udi pomnožilo, pospeševala. Ta podlaga sprave, katero sem jaz — pa brez katerega mandata, le kot zasobnik — stajem odboru objavil, ne bi se imela takoj pravilom pridjati, marveč le o dani priliki. Ne vem pa zakaj se te podlage nekateri tolikanj bojé? Tu tiči uzrok vsega, sicer omilovanja vrednega razpora. — Tudi nijsem jaz imel nobenega mandata od „Soči“ nasprotne ali sprave stranke (**), (naj se že kakor hoče imenuje) češ, da naj odboru naznanim, da je znana lista za novi odbor kak „ultimatum“ (skrajni pogoj), ampak sem le kot zasobnik rekel, da sicer bode težko stalna sprava mogoča. (Saj je stavil stari odbor oni stranki enake pogoje; zahteval je 6 svojih, kakor ona!)

Popolnoma so pa iz trte zvite besede, češ, „da g. Strés (on je meni le nove kandidate v odbor brez kakega mandata ali opazke naznanil in pri zbiranju tistih nijsem jaz nazoč bil,) ne pozna nobene vdanosti, da je absolutist“. Te besede so vse izmišljene, ter jaz zaradi tega protestujem proti temu, da bi jih bil kedaj o svojem tovarišu izrekel. Rekel sem le za se, da dvomim, ako bodo le 4 kandidatje od one stranke voljeni, bodo li hoteli volitve sprejeti. A da bi bil kedaj ne pred ne tedaj se tako brez ozirno o g. Stresu, ki se res slehernega sumnjičenja po kaki odvislosti boji, o „njegovi nevdanosti in absolutni volji“, izjavil, je gola laž. Prašam Vas nadalje, nijste li dvakrat g. dr. Abrama v odbor volili akoravno ste bili posebno drugikat prepričani, da ne bode volitve sprejel? Zakaj li nijste hotli dosledni ostati in 4 one stranke voliti, akoravno ste dvomili bodo li sprejeli volitve ali ne, da bi ne mogel svet nad Vašim spravoljubljem dvomiti? Kar sem pa jaz posameznim „Sočanom“ očital, sem tudi kasneje v „Glasu“ z resnico dokazal in si še upam trditi in dokazati; kajti brez dokazov jaz nikogar javno ne sumničim. Ako sem pa Vam kako neresnico v bistvenih zadevah povedal, ali celo

*) Razume se, da za članke pod to rubriko ne odgovarja uredništvo. Ur.

*) Saj me je ona za še vedno „zvestega Sočana“ tedaj imela, ter nijsem nič z njo občeval. Pis.

kakor pravite, Vas strastno obrekoval, saj veste, kje utegnate, ako me nasprotnega prepričate, zadostenje za razžaljenje Vaše časti najti! Prosta Vam je pot; saj ste rekli, in celo neki v odborovi seji sklenili, da jo boste nastopili! Z željo in nado, da bi se saj s časoma razvedovali in vse, kar je narodu sveto in neprecenljivo, tudi dejansko uvaževali, spoštovali, se (sed sine ira et studio, ne kakor Vi menite,) podpisujem

Marka Vales,
bivši odbornik „Soče.“

Opomenica.

Eksekutivne dražbe: 21. febr. Gregoračevo pos., 300 gl., v Idriji. — Drobnčevo, 4751 gl. 48 kr., v Sevnici. — Wajdacherjevo, 14.700 gl., v Mariboru. — 22. febr. Klemenčevo, 4886 gl. 40 kr. — Prebivovo, 3195 gl. — Coravjevo, 3491 gl. vse v Ljubljani. — Hudovernikovo, 1700 gl. in Mavzarjevo 499 gl. 60 kr., v Velikih Laščah. — Vrekovo, 780 gl. na Laškem. — Vrekovo, 1240 gl., v Konjicah. Zidarska dela itd. za popravljenje na ljubeljski, kokerski in korenski cesti se bodo 24. febr. v Kranji prodajala.

Tržne cene

v Ljubljani 19. febr. t. l.

Pšenica 6 gl. — kr.; — rež 4 gl. 10 kr.; — ječmen 3 gl. — kr.; — oves 1 gl. 80 kr.; — ajda 3 gl. 10 kr.; — prosó 3 gl. — kr.; — kuruza 3 gl. 50 kr.; — krompir 1 gl. 90 kr.; — fižol 5 gl. — kr. — masla funt — gl. 54 kr.; — mast — gl. 40 kr.; — špeh frišen — gl. 30 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 1²/₃ kr.; — mleka bokal 10 kr.; govedine funt 24 kr.; — teletine funt 30 kr.; — svinjsko meso, funt 26 kr.; — sena cent 1 gl. 40 kr.; — slame cent — gl. 90 kr.; — drva trda 6 gl. 20 kr.; — mehka 4 gl. 80 kr.

Dunajska borza 19. februarja.

Enotni drž. dolg v bankovcih	70	gld.	15	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	"	60	"
1860 drž. posojilo	105	"	75	"
London	109	"	40	"
Kreditne akcije	338	"	75	"
Akcije narodne banke	1001	"	—	"
Napol.	8	"	70 ¹ / ₂	"
C. k. cekini	—	"	—	"
Srebro	108	"	25	"

Za svetovno razpostavo na Dunaji

se kupujejo lepi, dolgi ženski lasje; rumeni (blond), rdeči in sivi imajo prednostne cene in se lahko po pošti pošiljajo; tudi se sprejemajo posamezni kosi, in denar za-nje se takoj pošlje. (33—17)

Wilhelm Stutz,

v „Zvezdi“ (Sternallee), hiš. štef. 30 v Ljubljani.

brez zdravila

Na prsni in plučah

bolani se po naravnem potu tudi v obupnih in od zdravnikov za neozdravljive razglašeni slučajih radikalno ozdravljajo brez zdravila.

Po natančnem popisu boleznj pove pismeno več

Dir. J. H. Fickert, Berlin.

Wall-Strasse No. 23.

Honorar 5 gl. a. v., ki se naj pismu priloži.

(102—46) brez zdravila

Tujci.

19. febr.

Europa: Evgenija Martineli — Stegar (?) — Bürgl iz Celja. — Müller iz Bleda. — Gahsinger iz Dunaja. — Rebol iz Lovrana. — Prešer z goso iz Laškega. — Pefušnik, Stare z goso iz Mengiša.

Pri Elefantu: Anton Mighetti iz Gorice. — Izku iz Dunaja. — Emstein iz Monakovega. — Bröll iz Gradca. — Ochsenhe mer iz Gradca. — Perl, Ružička iz Dunaja. — Globočnik iz Postojne. — Zilinger iz Maribora. — Euhalter iz Trebov. — Grof Degenfeld iz Dunaja.

Pri Maliču: Eisler, Wullman iz Prage. — Einerl iz Dunaja. — Fronke iz Gradca. — Ihenhäuser iz Dunaja. — Kral iz Pešče.

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semen.

Epileptičen krč ali božjast

zdravi pismeno poseben zdravnik za božjast **Dr. O. Killisch**, Berlin, Luisenstrasse 45. (255—18)

Pričujoče ima čez tisoč bolnikov v ozdravljenji.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.